TERMOQUÍMICA

♦ PROBLEMAS

- 1. A partir das entalpías de combustión e aplicando a Lei de Hess, calcula :
 - a) A entalpía da seguinte reacción: $3 \text{ C(grafito)(s)} + 4 \text{ H}_2(g) \rightarrow \text{C}_3 \text{H}_8(g)$.
 - b) A enerxía liberada cando se queima 1 dm³ de propano medido en condicións normais. Calores de combustión: $\Delta H_c^{\circ}(C(grafito)(s)) = -393,5 \text{ kJ·mol}^{-1}; \Delta H_c^{\circ}(C_3H_8(g)) = -2219,9 \text{ kJ·mol}^{-1}; \Delta H_c^{\circ}(H_2(g)) = -285,8 \text{ kJ/mol}; R = 0,082 \text{ atm·L·K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8,31 \text{ J·K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$ (*P.A.U. set. 16*) **Rta.:** a) $\Delta H^{\circ} = -104 \text{ kJ}; Q = -99,1 \text{ kJ}.$
- a) Tendo en conta a lei de Hess, calcula a entalpía en condicións estándar da seguinte reacción, indicando se a reacción é exotérmica ou endotérmica: C₂H₄(g) + H₂O(l) → C₂H₅OH(l)
 b) Calcula a cantidade de enerxía, en forma de calor, que é absorbida ou cedida na obtención de 75 g de etanol segundo a reacción anterior, a partir das cantidades adecuadas de eteno e auga.
 Datos: ΔH²(combustión)C₂H₄(g) = -1411 kJ·mol⁻¹; ΔH²(combustión)C₂H₅OH(l) = -764 kJ·mol⁻¹ (P.A.U. xuño 16)

Rta.: a) $\Delta H = -647 \text{ kJ/mol}$; b) $Q = 1,05 \cdot 10^3 \text{ kJ}$.

3. a) A partir dos datos da táboa, calcula a entalpía estándar de combustión do metano.

Enlace	C – H	O – H	O = O	C = O
Entalpía de enlace en condicións estándar (kJ/mol)	413	482	498	715

b) Calcula o volume de dióxido de carbono medido a 25 $^{\circ}$ C e 1 atm (101,3 kPa) que se xerará na combustión completa de 100 g de metano.

Dato: $R = 0.082 \text{ atm} \cdot \text{L} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8.31 \text{ J} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$

(P.A.U. set. 15)

- **Rta.:** a) $\Delta H_c(CH_4) = -710 \text{ kJ/mol}$; b) $V = 153 \text{ dm}^3$.
- 4. Considera que a gasolina está composta principalmente por octano (C_8H_{18}) e que no bioetanol o composto principal é o etanol (CH_3CH_2OH). Cos seguintes datos: $\Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -393,5$ kJ/mol; $\Delta H_f^{\circ}(H_2O(I)) = -285,8$ kJ/mol; $\Delta H_c^{\circ}(C_8H_{18}(I)) = -5445,3$ kJ/mol; $\Delta H_c^{\circ}(CH_3CH_2OH(I)) = -1369,0$ kJ/mol; densidade a 298 K do etanol $\rho_e = 0,79$ g/cm³ e do octano $\rho_o = 0,70$ g/cm³.
 - a) Escribe a ecuación da reacción de combustión do etanol e calcula entalpía estándar de formación do etanol a 25 $^{\circ}$ C.
 - b) Cantos litros de bioetanol necesítanse para producir a mesma enerxía que produce 1 dm³ de gasolina?

(P.A.U. set. 14)

Rta.: a) $\Delta H_f^{\circ}(C_2H_6O) = -275.4 \text{ kJ/mol}$; b) $V = 1.43 \text{ dm}^3 \text{ CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$.

- 5. O naftaleno ($C_{10}H_8$) é un composto aromático sólido que se vende para combater a traza. A combustión completa deste composto para producir $CO_2(g)$ e $H_2O(l)$ a 25 °C e 1 atm (101,3 kPa) desprende 5154 kJ·mol⁻¹.
 - a) Escribe as reaccións de formación do naftaleno e a reacción de combustión.
 - b) Calcula a entalpía estándar de formación do naftaleno e interpreta o seu signo.

Datos: $\Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -393.5 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$; $\Delta H_f^{\circ}(H_2O(I)) = -285.8 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$

(P.A.U. xuño 14)

Rta.: b) $\Delta H_f^{\circ}(C_{10}H_8) = 75.8 \text{ kJ/mol } C_{10}H_8.$

- 6. As entalpías de formación do butano(g), dióxido de carbono(g) e auga(l) a 1 atm (101,3 kPa) e 25℃ son –125,35 kJ·mol⁻¹, –393,51 kJ·mol⁻¹ e –285,83 kJ·mol⁻¹, respectivamente. Formula a reacción de combustión do butano e calcula:
 - a) A calor que pode subministrar unha bombona que contén 6 kg de butano.
 - b) O volume de osíxeno, medido en condicións normais, que se consumirá na combustión do butano contido na bombona.

Dato: $R = 0.082 \text{ atm} \cdot \text{dm}^3 \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8.31 \text{ J} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$ (P.A.U. set. 13)

Rta.: a) $Q = 2,9707 \cdot 10^8$ J; b) $V = 15 \text{ m}^3 \text{ O}_2$.

- 7. A calor que se desprende no proceso de obtención dun mol de benceno líquido a partir de etino gas mediante a reacción: $3 C_2H_2(g) \rightarrow C_6H_6(I)$ é de -631 kJ. Calcula:
 - a) A entalpía estándar de combustión do $C_6H_6(I)$ sabendo que a entalpía estándar de combustión do $C_2H_2(g)$ é -1302 kJ·mol⁻¹.
 - b) O volume de etino, medido a 25 °C e 15 atm (1519,5 kPa), necesario para obter 0,25 dm³ de benceno.

Datos: $R = 0.082 \text{ atm} \cdot \text{dm}^3 \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8.31 \text{ J} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$; densidade benceno 950 g/dm³

(P.A.U. xuño 13)

Rta.: a) $\Delta H_c^{\circ} = -3\ 275\ \text{kJ/mol}$; b) $V = 14,88\ \text{dm}^3\ \text{C}_2\text{H}_2$.

- 8. Para o proceso $Fe_2O_3(s) + 2 Al(s) \rightarrow Al_2O_3(s) + 2 Fe(s)$, calcula:
 - a) A entalpía da reacción en condicións estándar e a calor desprendida ao reaccionar 16,0 g de Fe₂O₃ coa cantidade suficiente de Al.
 - b) A masa de óxido de aluminio que se obtén no apartado anterior.

Datos: $\Delta H_f^{\circ}(Al_2O_3) = -1 \ 662 \ kJ \cdot mol^{-1}$; $\Delta H_f^{\circ}(Fe_2O_3) = -836 \ kJ \cdot mol^{-1}$

(P.A.U. set. 12)

Rta.: a) $\Delta H^{\circ} = -826 \text{ kJ}$; Q = 82.8 kJ; b) $m = 10.2 \text{ g Al}_2\text{O}_3$.

- 9. a) A partir dos datos das entalpías de formación calcula a entalpía estándar de combustión do meta
 - b) Sabendo que a combustión de 1,0 g de TNT libera 4 600 kJ calcula o volume de metano, medido a $25~^{\circ}$ C e 1 atm (101,3 kPa) de presión, que é necesario queimar para producir a mesma enerxía que 1,0 g de TNT.

Datos: $\Delta H_f^{\circ}(CH_4(g)) = -75 \text{ kJ·mol}^{-1}$; $\Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -394 \text{ kJ·mol}^{-1}$; $\Delta H_f^{\circ}(H_2O(g)) = -242 \text{ kJ·mol}^{-1}$ $R = 0.082 \text{ atm·dm}^3 \cdot K^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8.31 \text{ J·K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$ (P.A.U. xuño 12)

Rta.: a) $\Delta H_c^{\circ}(CH_4) = -803 \text{ kJ/mol CH}_4$; b) $V = 140 \text{ dm}^3 \text{ CH}_4$.

- 10. Dada a seguinte reacción: $C(grafito) + 2 S(s) \rightarrow CS_2(I)$
 - a) Calcula a entalpía estándar da reacción a partir dos seguintes datos:

$$\begin{split} &C(grafito) + O_2(g) \longrightarrow CO_2(g) \quad \Delta \textit{H}^\circ = -393,5 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1} \\ &S(s) + O_2(g) \longrightarrow SO_2(g) \quad \Delta \textit{H}^\circ = -296,1 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1} \\ &CS_2(l) + 3 \ O_2(g) \longrightarrow CO_2(g) + 2 \ SO_2(g) \quad \Delta \textit{H}^\circ = -1072 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1} \end{split}$$

b) Calcula a enerxía necesaria, en forma de calor, para a transformación de 5 g de C(grafito) en $CS_2(I)$, en condicións estándar.

(P.A.U. set. 11)

Rta.: a) $\Delta H_f^{\circ}(CS_2) = 86 \text{ kJ/mol } CS_2; \text{ b) } Q = 36 \text{ kJ.}$

- 11. Se supoñemos que a gasolina é unha mestura de octanos de fórmula xeral C₈H₁₈:
 - a) Calcula o volume de aire medido a 25 °C e 1 atm (101,3 kPa) que se necesita para queimar 100 dm³ de gasolina.
 - b) Calcula a calor desprendida cando se queiman 100 dm³ de gasolina.

Datos: $R = 0.082 \text{ atm} \cdot \text{dm}^3 \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1} = 8.31 \text{ J} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$

 $\Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -393.5 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}; \ \Delta H_f^{\circ}(H_2O(I)) = -285.8 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}; \ \Delta H_f^{\circ}(C_8H_{18}(I)) = 249.8 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1};$

osíxeno no aire = 21 % en volume; densidade do octano = 800 g·dm⁻³

(P.A.U. xuño 10)

Rta.: a) $V = 1.02 \cdot 10^3 \text{ m}^3 \text{ aire b}$ $Q = 4.18 \cdot 10^9 \text{ J}$.

- 12. Na fermentación alcohólica da glicosa obtense etanol e dióxido de carbono. A ecuación química correspondente é: $C_6H_{12}O_6(s) \rightarrow 2 CO_2(g) + 2 CH_3-CH_2OH(l)$
 - a) Calcula a ΔH° desta reacción.
 - b) Cantos decímetros cúbicos de dióxido de carbono, medidos a 25 ℃ e 0,98 atm, poderíanse obter na fermentación de 1 kg de glicosa?

Datos: Entalpías estándar de combustión: $C_6H_{12}O_6(s) = -2.813 \text{ kJ/mol}$;

 $CH_3-CH_2OH(I) = -1 \ 371 \ kJ/mol; R = 0,082 \ atm \cdot dm^3 \cdot K^{-1} \cdot mol^{-1}$

(P.A.U. set. 09)

Rta.: a) $\Delta H = -71 \text{ kJ/mol b}$) $V = 277 \text{ dm}^3$.

- 13. As entalpías estándar de combustión do C(s) e C₆H₆(l) son -393,5 kJ/mol e -3 301 kJ/mol, respectivamente; e o de formación do H₂O(l) vale -285,5 kJ/mol. Calcula:
 - a) A entalpía estándar de formación do benceno(I)
 - b) A calor, expresada en kJ, necesaria para a obtención de 1,0 kg de benceno(l).

(P.A.U. xuño 09)

3

Rta.: a) $\Delta H_f^{\circ} = 83.5 \text{ kJ/mol b}) Q = 1.07 \cdot 10^3 \text{ kJ}.$

- 14. A entalpía de formación do tolueno gas (C₇H₈) é de 49,95 kJ/mol e as entalpías de formación do CO₂(g) e do H₂O(l) son, respectivamente, −393,14 e −285,56 kJ/mol.
 - a) Calcula a entalpía de combustión do tolueno, gas.
 - b) Cantos kJ despréndense na combustión completa de 23 g de tolueno?

(P.A.U. set. 07)

Rta.: a) $\Delta H_c^{\circ} = -3944,17 \text{ kJ/mol b}$ Q = -985 kJ.

- a) Calcula a calor de formación do acetileno (C₂H₂(g)) a partir das calores de formación do H₂O(l) e do CO₂(g) e da calor de combustión do C₂H₂(g).
 - b) Que volume de dióxido de carbono medido a 30 °C e presión atmosférica (1 atm) xerarase na combustión de 200 g de acetileno?

Datos: $\Delta H_f^{\circ}(H_2O(I)) = -285.8 \text{ kJ/mol}; \Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -393.3 \text{ kJ/mol}; \Delta H_f^{\circ}(C_2H_2(g)) = -1300 \text{ kJ/mol}; A = 0.082 \text{ atm} \cdot \text{dm}^3/(\text{K} \cdot \text{mol})$ (P.A.U. xuño 07)

Rta.: a) $\Delta H_f^{\circ}(C_2H_2) = 228 \text{ kJ/mol } C_2H_2$; b) $V = 382 \text{ dm}^3 \text{ CO}_2$.

- 16. A combustión do acetileno [C₂H₂(g)] produce dióxido de carbono e auga.
 - a) Escribe a ecuación química correspondente ao proceso.
 - b) Calcula a calor molar de combustión do acetileno e a calor producida ao queimar 1,00 kg de acetileno.

Datos: $\Delta H_f^{\circ}(C_2H_2(g)) = 223,75 \text{ kJ/mol}; \Delta H_f^{\circ}(CO_2(g)) = -393,5 \text{ kJ/mol}; \Delta H_f^{\circ}(H_2O(g)) = -241,8 \text{ kJ/m$

Rta.: b) $\Delta H_c^{\circ}(C_2H_2) = -1253 \text{ kJ/mol } C_2H_2$; $Q = 4.8 \cdot 107 \text{ J/kg } C_2H_2$.

- 17. O ácido etanoico(líquido) [ácido acético] fórmase ao reaccionar carbono(sólido), hidróxeno molecular(gas) e osíxeno molecular(gas). As calores de combustión do ácido etanoico(l); hidróxeno(g) e carbono(s) son respectivamente 870,7; 285,8 e 393,13 kJ/mol.
 - a) Escribe adecuadamente as ecuacións químicas dos distintos procesos de combustión e a correspondente á formación do ácido etanoico.
 - b) Calcula a calor de formación, a presión constante, de devandito ácido etanoico.
 - c) Cantas quilocalorías despréndense na formación de 1 kg de ácido etanoico?

Dato: 1 J = 0,24 cal

(P.A.U. set. 04)

Rta.: b) $\Delta H_f^{\circ} = -487.1 \text{ kJ/mol}$; b) $Q = 1.94 \cdot 10^3 \text{ kcal}$.

- 18. A entalpía de combustión do propano(gas) é −526,3 kcal. As Δ*H*° de formación do dióxido de carbono(gas) e da auga(líquida) son respectivamente −94,03 e −68,30 kcal/mol. Calcula:
 - a) A entalpía de formación do propano.
 - b) Os quilogramos de carbón que habería que queimar (cun rendemento do 80 %), para producir a mesma cantidade de enerxía que a obtida na combustión de 1 kg de propano.

Dato: A entalpía de combustión do carbón é de 5 kcal/g

(P.A.U. xuño 04)

Rta.: a) $\Delta H_f^{\circ}(C_3H_8) = -29.0 \text{ kcal/mol } C_3H_8$; b) 3 kg carbón.

CUESTIÓNS

• Espontaneidade

1. Explica brevemente por que moitas reaccións endotérmicas transcorren espontaneamente a altas temperaturas.

(P.A.U. xuño 07)

♦ LABORATORIO

- 1. Deséxase calcular no laboratorio a entalpía de disolución do NaOH(s) e para iso disólvense 4,0 g de NaOH en 500 cm³ de auga nun calorímetro que ten un equivalente en auga de 15 g, producíndose un aumento da temperatura de 2,0 ℃.
 - a) Explica detalladamente o material e procedemento empregados.
 - b) Cal é a entalpía molar de disolución do NaOH?

Datos: Calor específica(auga) ≈ Calor específica(disolución) = 4,18 J/g· °C e densidade(auga) = 1 g/mL (P.A.U. set. 15)

- 2. a) Indica o material a utilizar e o procedemento a seguir para determinar a entalpía de neutralización de 100 cm³ dunha disolución de HCl de concentración 2,0 mol/dm³ con 100 cm³ dunha disolución de NaOH de concentración 2,0 mol/dm³.
 - b) Calcula o valor da entalpía de neutralización expresado en kJ/mol se o incremento de temperatura que se produce é de 12 $^{\circ}$ C.

Datos: Calor específica(mestura) = Calor específica(auga) = $4.18 \text{ J/(g} \cdot ^{\circ}\text{C})$; densidades das disolucións do ácido e da base = 1.0 g/cm^{3} . Considera desprezable a capacidade calorífica do calorímetro.

(P.A.U. xuño 15)

Rta.: $\Delta H_{\rm n}^{\circ} = -50 \text{ kJ/mol}$

- 3. Para calcular no laboratorio a entalpía de disolución do NaOH(s) disólvense 2,0 g de NaOH en 500 cm³ de auga nun calorímetro que ten un equivalente en auga de 15 g, producíndose un aumento de temperatura de 1,0 ℃.
 - a) Explica detalladamente o material e procedemento empregados.
 - b) Cal é a entalpía de disolución do NaOH?

Datos: Calor específica(auga) \approx Calor específica(disolución) = 4,18 J/(g·°C) e densidade da auga = 1 g·cm⁻³ (P.A.U. xuño 13)

Rta.: a) $\Delta H_d^{\circ} = -44 \text{ kJ} / \text{mol NaOH}$

- 4. a) Indica o procedemento que se debe seguir e o material utilizado para determinar a entalpía de disolución do NaCl, se ao disolver 0,2 moles de dita substancia en 500 cm³ de auga prodúcese un incremento de temperatura de 2 °C.
 - b) Cal será o valor da entalpía de disolución do composto expresado en J/mol?

Datos: Calor específica(auga) ≈ Calor específica(disolución) = 4,18 J/(g·°C); densidade(auga) = 1 g/cm³ (P.A.U. xuño 11)

Rta.: b) $\Delta H_d^{\circ} = -2.10^4 \text{ J/mol}$

- 5. Disponse no laboratorio das seguintes disolucións acuosas: 100 cm³, de HCl de concentración 0,10 mol/dm³ e 100 cm³ de NaOH de concentración 0,10 mol/dm³.
 - a) Describe o procedemento e material que empregaría para medir a calor de neutralización ao mesturar as dúas disolucións.
 - b) Calcula a calor molar de neutralización se na reacción libéranse 550 J.

(P.A.U. xuño 10, xuño 09)

Rta.: $\Delta H_{\rm n}^{\circ} = -55 \text{ kJ/mol}$

6. Quérese determinar a ΔH do proceso de disolución dun composto iónico AB. Indica o procedemento a seguir e o material a utilizar. Se ao disolver 0,2 moles de devandita substancia en 500 cm³ de auga pro-

dúcese un incremento de temperatura de 2 °C. Cal será o valor de ΔH , en J/mol, para devandito proceso de disolución?

Datos: c_e (disolución) = c_e (auga) = 4,18 J/(g·°C) densidade da auga = 1 g/cm³ e masa de disolución = masa da auga. (*P.A.U. set. 07*)

Rta.: $\Delta H_{\rm d}^{\circ} = -2.10^4 \text{ J/mol}.$

7. Explica detalladamente como se pode determinar no laboratorio a calor de disolución de KOH(s) en auga. Efectúa o cálculo (á presión e temperatura de laboratorio) supoñendo unha masa de hidróxido de potasio de 4,5 g que se disolven en 450 cm³ nun calorímetro que ten un equivalente en auga de 15 g. O incremento da temperatura é de 2,5 ℃.

Datos: Calor específica da auga: 4,18 $J/(g \cdot ^{\circ}C)$ e densidade da auga: 1 g/cm^3 .

(P.A.U. set. 05)

Rta.: $\Delta H_d^{\circ}(KOH) = -61 \text{ kJ/mol}.$

8. Indica cun exemplo como determinarías no laboratorio a calor de neutralización dun ácido forte cunha base forte, facendo referencia ao principio, material, procedemento e cálculos.

(P.A.U. xuño 05)

Cuestións e problemas das <u>Probas de avaliación de Bacharelato para o acceso á Universidade</u> (A.B.A.U. e P.A.U.) en Galiza.

Respostas e composición de Alfonso J. Barbadillo Marán.

Actualizado: 17/07/24